

Handläggare
Maria-Angeliki Evliati
Telefon: 08-508 28 976**Till**
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2020-02-18 p. 18

Deltagande i EU-projektet ELEMENTS

Förvaltningens förslag till beslut

1. Godkänna att miljöförvaltningen leder och aktivt medverkar i projektet ELEMENTS. Om projektet får godkänt i den inskickade steg-1 ansökan kan förvaltningen förbereda och skicka in en slutgiltig ansökan, steg-2.
2. Uppdra åt förvaltningschefen att underteckna EU-kontraktet samt eventuellt konsortialavtal med de övriga deltagare i projektet.

Anna Hadenius
FörvaltningschefGustaf Landahl
Avdelningschef

Sammanfattning

Miljöförvaltningen har sökt finansiering inom Europeiska Kommissionens forskningsprogram Horizon-2020. Projektetansökan föreslår 30 delprojekt för hållbar mobilitet och stadsplanering i anknytning till hamnområden. Deltagande städer är Stockholm, Bremen (DE), Gdynia och Gdansk (PL). Konsortiet består av totalt 24 partners, inklusive ytterligare europeiska städer, intresseorganisationer, forskningsinstitut och privata företag. Miljöförvaltningen koordinerar ansökan och leder konsortiet. Projektets totala budget är € 8 500 000, varav budgeten till samtliga aktiviteter i Stockholm är ca € 3 000 000. Om ansökan beviljas, beräknas en eventuell projektstart till våren 2021.

Bakgrund

ELEMENTS är en ansökan i två steg till Europeiska kommissionens Horizon-2020 forskningsprogram utlysning LC-MG-1-12-2020. Ansökan, i steg-1, skickades in den 9 januari 2020. Om den bedöms positivt, ska miljöförvaltningen lämna in en fullständig ansökan i september 2020. ELEMENTS är en

förkortning av Energising Leading European Maritime Nodes for Transport Sustainability. Projektet syftar till att demonstrera och utvärdera 30 åtgärder för hållbar mobilitet och stadsplanering längs med Transporteuropeiska Transportnät (TEN-T). Syftet är att stödja kommuner i planering av persontrafik och logistik samt förstärka TEN-T och skapa synergier med andra instrument och projektprogram.

Stockholm, Bremen, Gdynia och Gdansk deltar som demonstrationpartners i ELEMENTS. Städerna är placerade på tre olika korridorer inom TEN-T och är kopplade genom väletablerade vattenvägar för gods och passagerare. Den gemensamma nämnaren är utmaningen att effektivisera dessa inkommande flöden, genom att knyta an till befintliga och nya trafikslag (t.ex. kollektivtrafik, autonoma fordon), använda vattenvägar, samt introducera rena fordon, förnybara bränslen och laddinfrastruktur. Ny teknik, innovativa policyinstrument och ett inkluderande samhälle genomsyrar projektet. Arbetet är upplagd i fyra tematiska arbetspaket (i) Bättre luftkvalitet (air), (ii) vägtransporter och stadsmiljö (earth), (iii) el och förnybara drivmedel (fire) och (iv) hamntransporter och vattenvägar (water). Projektet omfattar även utvärdering, kommunikation och uppskalning av välfungerande lösningar.

Burgas (BG), Constanta (RO), Graz (AT), Rethymno (GR) Ventspils (LT) och Limassol (CY) deltar som "fellow cities" och ska lära av projektet. Samtliga är också del av TEN-T. Även en grupp av "observer cities" kommer att följa projektet och flera partners har visat intresse för att ansluta sig vid steg-2.

Besked om projektetansökan går vidare till steg-2 eller inte meddelas under våren 2020. Om ansökan bedöms positivt i denna första fas, kommer miljöförvaltningen att leda och koordinera steg-2 med inlämning i september 2020. En eventuell projektstart kan bli aktuell till våren 2021.

Projektet i Stockholm

Delprojekt i Stockholm kommer att demonstreras främst på Södermalm och i Norra Djurgårdsstaden, men även i andra stadsdelar. Konsortiet i Stockholm leds av Stockholms stad (miljöförvaltningen) och består av trafikkontoret, Stockholms Hamn AB, NoPicnic och Clever/Bee (leverantörer av laddinfrastruktur),

Strömma (kryssningsfartyg och utflyktsbåtar), Nobina (kollektivtrafikoperatör med autonoma bussar) och RISE (forskning). Medverkan har stämts av med samtliga parter.

Delprojekten ryms inom ELEMENTS fyra tematiska områden enligt nedan.

Bättre luftkvalitet (luft/air)

- Stockholm ska testa och utvärdera geofencing för utsläppsfria leveranser i innerstaden. Molnbaserad teknik kommer att endast tillåta leveransfordon som uppfyller kravet.
- Planera en mikroterminal för cykelleveranser. Skala upp cykelleveranser i innerstaden för att vidare bidra till bättre luftkvalitet och värna om den historiska stadsmiljön.

Vägtransporter och stadsmiljö (jord/earth)

- Demonstration av autonoma bussar i hamnområden. Nobina kommer att transportera passagerare från kryssningsfartyg i hamnen med mera till knutpunkter för kollektivtrafiken.
- Samlastning av varuleveranser till restauranger i innerstaden och catering till färjor.

El och förnybara drivmedel (eld/fire)

- Innovativ design för snabbbladdning. No Picnic kommer att installera en ny typ av snabbbladdare (125 kW) som liknar en belysningsstolpe eller ett stuprör. Snabbbladdaren monteras direkt på en byggnad, vilket kan möjliggöra etablering av snabbbladdare även på smalare trottoarer där traditionella snabbbladdare och laddstolpar inte får plats.
- Eltaxi och sightseeing bussar på förnybara drivmedel. BEE Charging Solutions kommer att installera en ultrasnabbbladdare i Stockholm och Taxi Stockholm ska köpa in en lämplig eltaxibil som kan ultra-snabbbladda.

Hamntransporter och vattenvägar (vatten/water)

- Mobilitetspaket för fartygspassagerare mellan Stockholm och Gdansk/Gdynia. Tillsammans med de två andra städerna ska Stockholm undersöka möjligheten att ta fram ett paket som ger tillgång till flera trafikslag för passagerare och besökare. En demonstration av detta ska ske i anslutning till ett evenemang, t.ex. Handball World Championship som Sverige och Polen är värdar för år 2023.

- Stockholms Hamn AB kommer att transportera kryssningspassagerare in till innerstaden med elfärjor i syfte att avlasta vägtrafik från turistbussar.
- Pop-up för återvinning av material och avfall från kryssningsfartyg i anslutning till hamnområden.
- Utveckla mobilitetstjänster och informationskampanjer för kryssningsbolag, resebyråer och hotellanläggningar

Miljöförvaltningens delprojekt har förankring i förvaltningens verksamhetsprogram. Projektet stöder stadens arbete för elektrifiering och förnybara bränslen och genomförs i enlighet med stadens godsstrategi.

Projektet ger bra möjligheter att lära av och jämföra åtgärder i andra städer i projektet och kan fördjupa Stockholms nätverk och samarbete med aktörer i Europa.

Organisation, budget och tidsplan

Miljöförvaltningen ansvarar för projektledningen av ELEMENTS i sin helhet (koordinator), ett arbetspaket om förnybara drivmedel samt genomförande av ett flertal åtgärder i Stockholm, i samarbete med Trafikkontoret, Stockholms Hamn AB och privata partners. Projektet ska, på miljöförvaltningen, genomföras med befintliga medarbetare.

Projektets totala budget är € 8 500 000.

Budgeten till samtliga aktiviteter i Stockholm är ca € 3 000 000, varav Stockholms stad får ca € 1 700 000.

Offentliga parter får 100 procent finansiering för sina kostnader. Även den extra administrationen som projektet genererar är helt finansierad av EU.

Besked om projektetansökan går vidare till steg-2 eller inte meddelas under våren 2020. Inlämning för steg-2 är september 2020. Om ansökan beviljas, beräknas en eventuell projektstart till vår 2021.

Förvaltningens synpunkter och förslag

ELEMENTS ger Stockholms stad och miljöförvaltningen möjlighet att stärka arbetet för en utsläppsfri innerstad 2030, genom att testa nya tekniker och instrument, så som laddinfrastruktur, autonoma

fordon, logistikhubbar och mikro-terminaler, geofencing, mobilitetstjänster och informationskampanjer. Projektet stämmer väl överens med verksamhetsprogram och övergripande mål och dess resultat bidrar till målet om Stockholms Stad som fossilfri organisation år 2030 och ett fossilfritt Stockholm år 2040.

Projektet ger vidare möjlighet för miljöförvaltningen och Stockholms Hamn AB att tillsammans verka för bättre luftkvalitet vid hamnområden, genom utsläppsfria fordon, och minskad trafik genom effektivare användning av vattenvägar och kollektivtrafik.

Miljöförvaltningen får full kostnadstäckning för arbetet inom projektet. Projektet är förankrat på TK och Stockholms Hamn AB.

Miljöförvaltningen föreslår att miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner att miljöförvaltningen leder och aktivt medverkar i projektet ELEMENTS. Om projektet får godkänt i den inskickade steg-1 ansökan kan förvaltningen förbereda och skicka in en slutgiltig ansökan, steg-2. Vidare föreslår förvaltningen att nämnden uppdrar åt förvaltningschefen att underteckna EU-kontraktet samt eventuellt konsortialavtal med de övriga deltagare i projektet.

SLUT

Bilagor

Bilaga 1) Projektansökan